

Memòries de sostenibilitat per a les cooperatives: una guia

Elaborat per a l'Aliança Cooperativa Internacional

Elaborat per Sustainability Solutions Group

16 de març de 2016

Traducció: desembre de 2017

Continguts

Agraïments	4
1. Introducció	5
2. Què és la sostenibilitat?	8
3. Per què una cooperativa hauria d'elaborar una memòria de sostenibilitat?	10
4. La història de les memòries de sostenibilitat.....	13
5. El procés de desenvolupament d'un marc de sostenibilitat.....	17
6. Marcs i metodologies de sostenibilitat.....	21
7. Indicadors per als Principis Cooperatius i els ODS	26
8. Comunicar una memòria de sostenibilitat	30
9. El procés d'avaluació.....	31
10. Exemples d'informes	32
11. Conclusió.....	33
Notes finals.....	35

Agraïments

Aliança cooperativa internacional

Hanan El-Youssef

Grup Assessor de Sostenibilitat de l'Aliança Cooperativa Internacional

Unimed (Brasil): Edevard José de Araújo, Cristiane Hirota i Maïke Mohr

Banca Etica (Itàlia): Ugo Biggeri i Marco Carlizzi

Vancity (Canadà): Maureen Cureton

CIC Insurance Group (Kenya): Joseph Kamiri

Seikatsu Club Consumers' Co-operative Japó): Koichi Kato, Yuriko Ito i Kazuhiro Shirai

iCOOP Corea (Corea del Sud): Hyungmi Kim

Organic Valley EUA): Jonathan Reinbold

Legacoop Abitanti (Itàlia): Rossana Zaccaria

Elaborat per:

Yuill Herbert

Rebecca Foon

Fiona Duguid

Traducció catalana de l'original anglès: Confederació de Cooperatives de Catalunya

Per consultar la versió original de la guia: <https://ica.coop/en/media/library/sustainability-reporting-for-co-operatives-a-guidebook>

1. Introducció

Durant la celebració del Dia Internacional de les Cooperatives de 2015, el secretari general de l'ONU, Ban Ki-Moon, va afirmar que les cooperatives tenen un "paper inestimable" en el desplegament dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de la comunitat internacional¹. També va fer una crida perquè es recomani el model societari cooperatiu, el qual pot ajudar a visualitzar un futur sostenible, com una realitat per a tothom. La crida del secretari general es basà en una creixent comprensió sobre el valor únic que les cooperatives ofereixen per avançar cap a un desenvolupament sostenible, i destacà referències directes a les cooperatives en el document final de la Conferència de les Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible (Rio +20).

L'Aliança Cooperativa Internacional (Aliança) també ha assumit i ha contribuït a fer estudis i informes que exploren el paper de les cooperatives en la seva contribució al desenvolupament sostenible i que esbossen un ambiciós programa perquè puguin fer-ho. El *Blueprint for a Cooperative Decade* ['Pla per a una Dècada Cooperativa']² preveu un futur en què es tracti les cooperatives com a líders reconegudes en la sostenibilitat econòmica, social i ambiental; el model preferit per la gent; i la forma de creixement més ràpida de l'empresa. L'Aliança va encarregar dos estudis per avaluar aquesta visió.

El primer, *Co-operative Growth for the 21st Century* ['Creixement cooperatiu per al segle XXI']³, va explorar el paper de les cooperatives en el context social, ecològic i en les crisis econòmiques, nocions evolutives de creixement i el paper de les cooperatives per abordar les insuficiències del capitalisme. L'informe va identificar el sòl fèrtil en el qual les cooperatives poden créixer, incloent les següents esferes:

1. A la 'nova economia del coneixement', on els costos de posada en marxa poden ser baixos i la cooperació internacional pot ser clau;
2. En associació amb el moviment obrer per redefinir el creixement i el desenvolupament del model;
3. En associació amb els treballadors perquè se'ls transfereixi la propietat de les empreses;
4. Abordant alguns dels reptes ambientals crítics com el canvi climàtic i l'energia; i
5. En associació amb els poderosos moviments socials, com els que actuen al voltant de la sobirania alimentària, el canvi climàtic i altres.

En el segon, *Co-operatives and Sustainability: An Investigation into the Relationship* ['Cooperatives i Sostenibilitat: una investigació sobre la relació']⁴, es va analitzar per primera vegada la relació entre conceptes clau en sostenibilitat i els principis cooperatius i, en segon lloc, es va investigar fins a quin punt les cooperatives fan referència als conceptes de sostenibilitat en les seves memòries anuals i llocs web. L'informe va identificar una relació directa entre el que determina la teoria de la sostenibilitat i com les cooperativa es descriuen així mateixes. Una troballa

notable va ser que els vincles amb la dimensió social de la sostenibilitat eren més fortes que els vincles amb el medi ambient i la dimensió econòmica. L'informe recomana que es requeriran estudis addicionals per entendre definitivament el grau en què les cooperatives estan “predicant amb l'exemple”.

Un estudi complementari anomenat *Social and Environmental Indicators and Tools for Co-operatives* [‘Indicadors socials i ambientals i eines per a les cooperatives’]⁵ va revisar els tipus d'impacte social, mediambiental i indicadors d'impacte de sostenibilitat i eines que utilitzen les 50 primeres de les 300 cooperatives mundials. La principal conclusió és que la majoria de les cooperatives no utilitzen eines d'aquesta naturalesa per realitzar un seguiment d'indicadors no financers. Les que estan utilitzant eines, utilitzen les que s'han dissenyat per a empreses mercantils, incloent GRI, AccountAbility, LEED i UN Global Compact (aquests es descriuen amb més detall al capítol 6 d'aquesta guia). L'estudi també va identificar quinze eines específiques per a cooperatives. No obstant això, aquestes eines són en la seva majoria de propietat i, per tant, només són utilitzades per les cooperatives que en són propietàries. A més, aquestes eines sovint no inclouen mètriques, no estan estandarditzades i se centren principalment en indicadors socials, però sovint tenen una estreta relació amb els Principis Cooperatius.

«Hi ha un impuls clarament creixent, però també cal una aproximació més basada en l'evidència per demostrar aquesta contribució, tant a nivell de les cooperatives individuals com al conjunt del moviment cooperatiu».

Més idees sobre el paper que les cooperatives poden exercir en l'avanç de l'agenda de desenvolupament sostenible, les podem obtenir d'un informe de l'Organització Internacional del Treball i l'Aliança titulat *Co-operatives and the Sustainable Development Goals* [‘Cooperatives i Objectius de Desenvolupament Sostenible’]⁶ i un llibre publicat per l'MCDRN (*Measuring the Co-operative Difference Research Network*) de Canadà, titulat *Co-operatives for Sustainable Communities* [‘Cooperatives per a Comunitats Sostenibles’].

Altrament, *SustainAbility*, una consultora que treballa amb les corporacions, en un informe titulat *Model Behaviour* [‘Model de Comportament’], va identificar el model cooperatiu com un dels vint models d'innovació de negoci per a la sostenibilitat.

Adicionalment, el *Centre of Excellence in Reporting and Accounting for Co-operatives (CEARC)* que pertany a *Saint Mary's University*, Canadà, ha iniciat un projecte que està desenvolupant indicadors clau d'acompliment per a les cooperatives que mesuren els aspectes socials, sostenibilitat ambiental i impacte dels principis cooperatius.

Hi ha clarament un impuls creixent, però també hi ha una necessitat d'enfocaments més evidents per demostrar aquesta contribució, tant a nivell de cooperatives individuals com per al conjunt del moviment cooperatiu. Les memòries de sostenibilitat de les cooperatives, amb consideració per a l'agregació a nivell nacional i internacional, poden proporcionar aquesta evidència. No obstant això, atesa l'amplitud del moviment cooperatiu i la seva varietat en dimensió, estructura i

sector, així com la manca d'eines de cooperació universals, estandarditzades i específiques per mesurar la sostenibilitat, és evident que un enfocament prescriptiu no funcionaria.

Les memòries de sostenibilitat són cada cop més un aspecte predeterminat de gestió per a les grans empreses. Malgrat que diverses cooperatives són líders en el desenvolupament i el desplegament de les memòries de sostenibilitat, en general les cooperatives queden enrere, tal com es demostra quan comparem les 50 primeres cooperatives d'un rànquing de 300 amb els indicadors de compromís de les 50 primeres empreses de les 500 del rànquing de Fortune 500⁷. Conseqüentment, la present guia pretén proporcionar la informació que necessita una cooperativa per desenvolupar i implantar una memòria de sostenibilitat.

2. Què és la sostenibilitat?

La Comissió Mundial sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament va publicar l'informe *El nostre futur comú*⁸, conegut com *l'Informe Brundtland*, el qual defineix el "desenvolupament sostenible" com a "desenvolupament que satisfà les necessitats del present sense comprometre la capacitat de les generacions futures per satisfer les seves pròpies necessitats". Aquesta definició és ambigua i ha estat sotmesa a un considerable debat; en el fons, però, és la premissa per la qual les circumstàncies d'aquells que ho necessiten es poden millorar sense degradar més la vitalitat i la resiliència de l'ecosistema.

Un punt central del debat sobre la definició del desenvolupament sostenible és si el capital humà pot substituir, o no, el capital natural i si hi ha, o no, límits de creixement. Molts ecologistes i alguns economistes sostenen que el capital natural no és infinitament substituïble -això a vegades es denomina sostenibilitat forta. La sostenibilitat feble, d'altra banda, sosté que la tecnologia pot resoldre els problemes ecològics i que els límits ecològics no restringeixen el creixement econòmic.

En el paradigma de la sostenibilitat, l'economia està integrada en una societat o àmbit cultural que, al seu torn, està integrat en l'àmbit ecològic o de l'ecosistema, l'últim factor limitant per a totes les activitats humanes (figura 1). L'ecosistema és l'esfera que ho abasta tot i del qual la societat humana no és sinó un subconjunt. Al seu torn, l'economia és un subconjunt de la societat. Aquest marc conflueix amb la nostra presa de consciència, per exemple, que hi ha un límit d'emissions de gasos d'efecte hivernacle que podem alliberar o que hi ha una àrea forestal limitada a partir de la qual es pot extreure fibra de fusta. Aquest marc es combina igualment amb el fet que l'economia és un mitjà o eina servil dins de la societat per aconseguir les necessitats i aspiracions d'aquesta (no un final en si mateix).

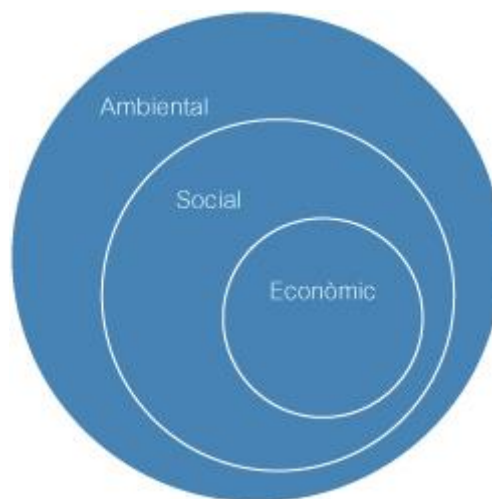

Figura 1: Marc per a la sostenibilitat

La idea dels límits no significa, però, que l'economia no pugui canviar o evolucionar. La paraula "desenvolupament" és un aspecte intrínsec de la "sostenible" en la idea de desenvolupament sostenible. Sense el concepte de desenvolupament, hi ha la tendència a unir "sostenible" amb el "creixement", donant lloc al pretext d'un món sense límits. El desenvolupament és, doncs, una via alternativa i igualment viable al creixement. Com escriu l'economista Herman Daly: "En definitiva, el creixement és un augment quantitatiu de l'escala física, mentre que el desenvolupament és una millora qualitativa o un desplegament de potencialitats"⁹.

Una definició significativa del desenvolupament sostenible és, aleshores, considerar-lo com un paradigma que té per objectiu millorar la qualitat de vida de les persones, tot reconeixent els límits físics de l'ecosistema, així com els límits culturals i socials en un marc de desenvolupament. Aquesta definició és compatible amb els objectius de moltes cooperatives.

3. Per què una cooperativa hauria d'elaborar una memòria de sostenibilitat?

En un alt nivell, hi ha reptes crítics per a les societats de tot el món, des de la desigualtat fins al canvi climàtic, des de la pèrdua de la biodiversitat fins a la prestació d'assistència sanitària. Les cooperatives han de comprometre i avançar els seus esforços per fer front a aquests reptes, per agafar el lideratge assumit al 7è Principi, sobre la comunitat.

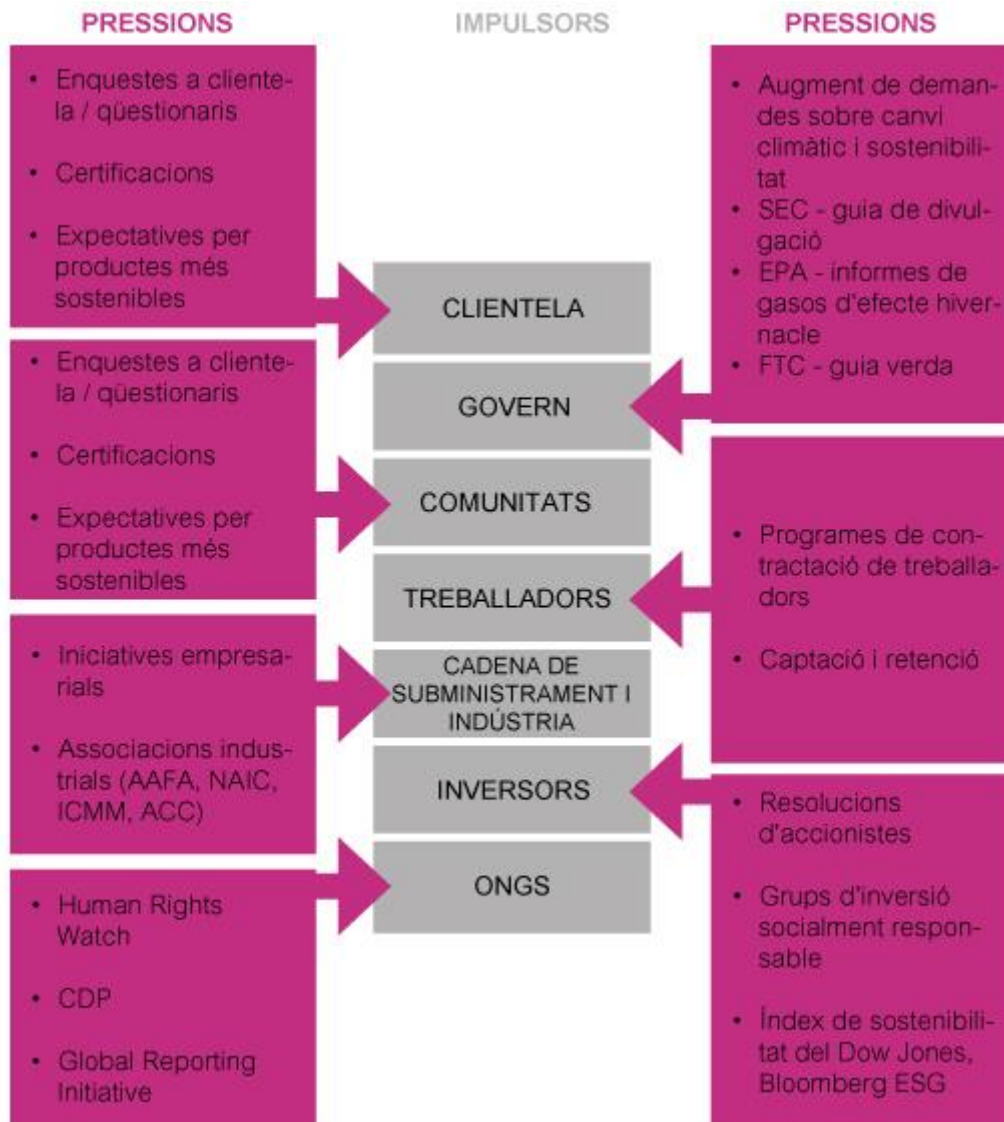
Tècnicament, les memòries de sostenibilitat descriuen un mètode per proporcionar una avaluació integrada dels impactes econòmics, ambientals i socials. La memòria de sostenibilitat és la pràctica de mesurar, revelar i demostrar la responsabilitat de l'actuació de l'organització cap a l'objectiu del desenvolupament sostenible. Una memòria de sostenibilitat ha de proporcionar una representació global de l'actuació, positiva i negativa, d'una organització.

The Guardian, en una enquesta¹⁰ a experts en memòries, va identificar els motius generals d'una organització per emetre memòries de sostenibilitat:

- Pregunta't com una empresa pot ser menys insostenible;
- Proporciona fonaments per a un seriós sistema de gestió de la Responsabilitat Social Empresarial (RSE);
- Motiva la gestió per abordar inconvenients ètics o problemes ambientals;
- Redefineix el valor corporatiu i la creació de valor;
- Proporciona una millor comprensió de les dimensions dels problemes als quals us enfronteu;
- Ajuda a identificar riscos i oportunitats no financeres;
- Motiva la conversa, el debat i el compromís; i
- Reflexiona sobre el rendiment obtingut fins ara i sobre una visió del futur.

També hi ha pressions externes, no només a les cooperatives, sinó també a les empreses en general per implantar memòries de sostenibilitat, tal com s'il·lustra a la figura 2, adaptada d'una presentació d'Ernst and Young¹¹.

Figura 2: Pressions externes a les empreses per realitzar memòries de sostenibilitat

Font: adaptació d'una presentació d'Ernst and Young

Mentre que alguns d'aquests impulsors se superposen, les cooperatives n'experimenten de diferents respecte de les empreses mercantils. La transparència i la rendició de comptes són atributs fonamentals de les cooperatives i la presentació d'informes sobre els impactes, més enllà de l'àmbit financer, s'alineen clarament amb el 7è Principi Cooperatiu, sobre interès per la comunitat, i amb tots els valors i Principis Cooperatius.

Les cooperatives també poden utilitzar indicadors no financers per demostrar el valor del model de negoci cooperatiu. La diferència cooperativa és el resultat de l'adhesió als set principis cooperatius descrits per l'Aliança: adhesió voluntària; gestió democràtica per part dels socis; participació econòmica dels socis; autonomia i independència; educació, formació i informació; cooperació entre cooperatives; i interès per la comunitat. Aquests principis, probablement subjacents,

es traduiran en resultats observables i previsibles que diferiran dels resultats observats en altres formes organitzatives.

Tal com va demostrar l'Exploració de Sostenibilitat de l'Aliança, en el document *Co-operatives and Sustainability: An Investigation into the Relationship*, hi ha una forta relació entre els Principis Cooperatius i les idees clau del desenvolupament sostenible. Per tant, les memòries de sostenibilitat poden proporcionar un mecanisme per informar, al mateix temps, tant del compliment i aplicació dels principis com del desenvolupament sostenible.

4. La història de les memòries de sostenibilitat

Durant l'última dècada, la pràctica de la divulgació de la sostenibilitat corporativa s'ha incrementat dramàticament en línia amb la demanda d'informació de les parts interessades (stakeholders). En els últims anys, els governs de tot el món, els reguladors i les borses de valors han iniciat polítiques i regulacions per exigir diverses formes d'informació sobre la sostenibilitat. Actualment, a tot el món, trobem, almenys, 180 polítiques nacionals i iniciatives sobre les memòries de sostenibilitat, de les quals, aproximadament, dos terços són obligatòries¹². La figura 3 descriu les diferències entre l'informe financer tradicional i el camp emergent sobre les memòries de sostenibilitat.

Figura 3: Diferències entre les memòries de sostenibilitat i informes financers¹³

	Èmfasi en la informació financer	Èmfasi en la memòria de sostenibilitat
Escala de temps	Any reportat	Orientació de futur
Enfocament	Qüestions que l'organització controla directament	Repercussions més àmplies de la sostenibilitat
Punt de vista econòmic	Material	Intangible
Dades	Financeres	Financeres i no financeres
Materialitat	Importància financer	Qualsevol informació important per als lectors
Usuaris	Accionistes i inversors	Totes les parts interessades

Font: Karis & Poysti, 2013, p. 10

Aquest panorama variat i complex dels marcs i els mètodes de presentació de memòries, ha generat una confusió, d'una banda, sobre quin és el marc o enfocament preferible i, de l'altra, que moltes grans organitzacions estan utilitzant diversos sistemes o marcs per a diferents públics o ambients regulatoris.

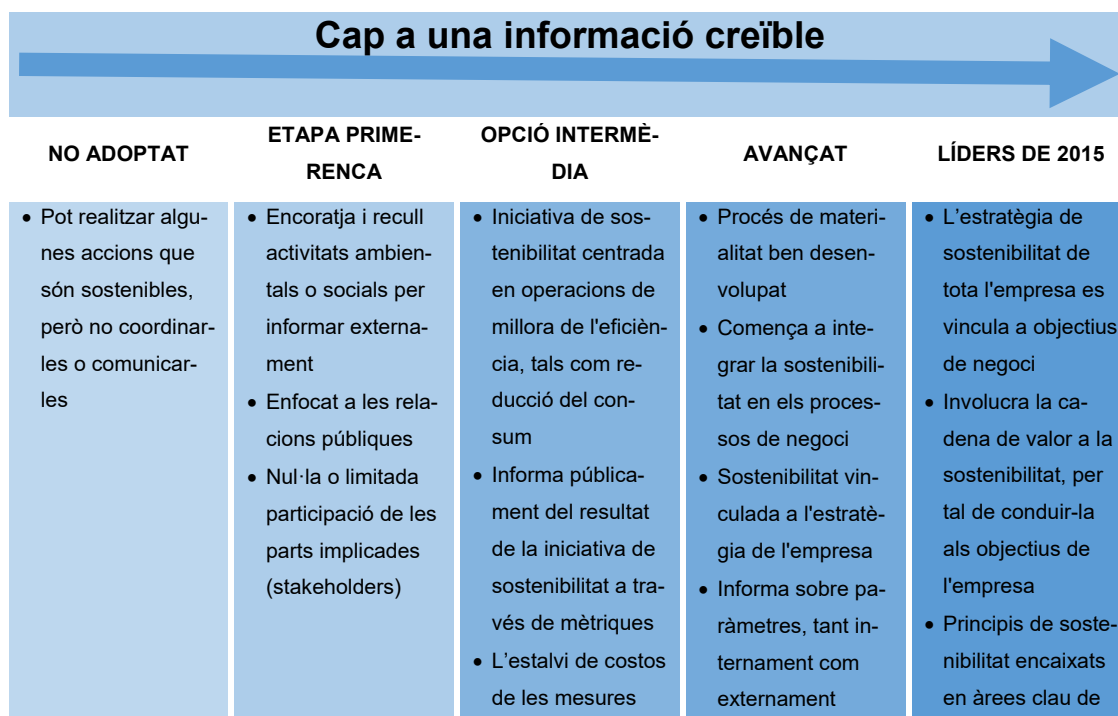
La figura 4 il·lustra la importància de les memòries de sostenibilitat en el lideratge sobre la sostenibilitat d'una organització. En general, les cooperatives no han adoptat memòries de sostenibilitat en la mateixa mesura que les empreses mercantils. Una anàlisi de l'abast de les memòries de sostenibilitat en les 300 cooperatives més grans va revelar que, de 2001 a 2010, es va passar d'una empresa que feia memòria de sostenibilitat a 22, però aquesta xifra va disminuir dràsticament, entre 2014 i 2015. De les cooperatives que van emetre una memòria de sostenibilitat, només el 5% va encarregar una auditoria externa per validar els resultats¹⁴. En canvi, la metodologia sobre memòries de sostenibilitat del Global Reporting Initiative (GRI) ha estat

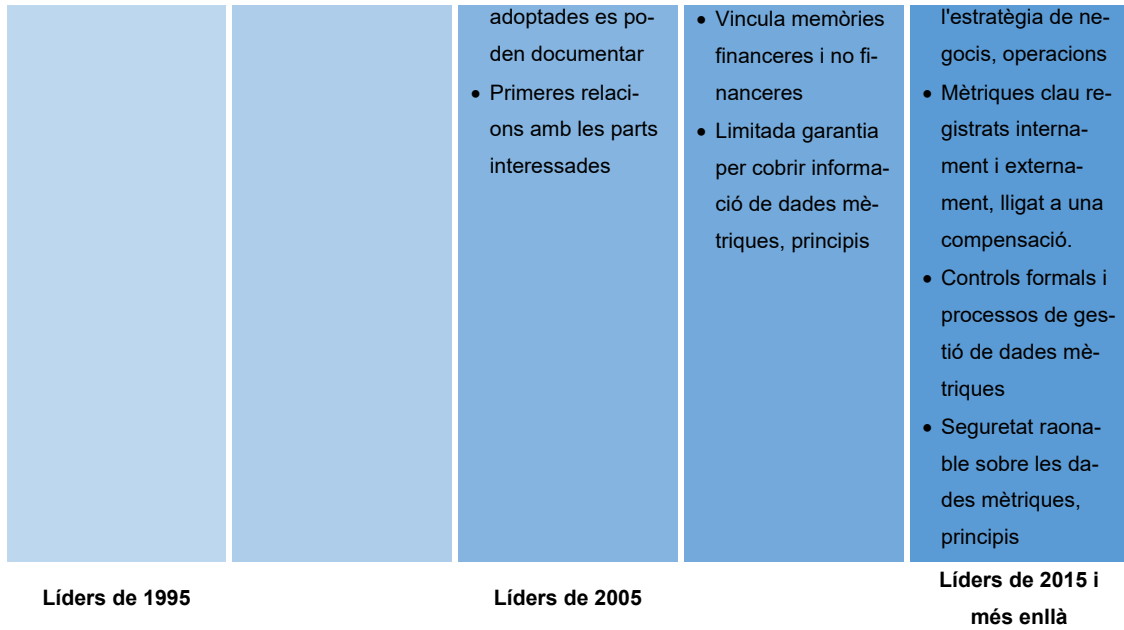
adoptat de manera extensiva per negocis convencionals: el 82% de les 250 primeres empreses de l'índex de Fortune 500 i el 71% de National 100, així com les primeres 100 empreses de 16 països on KPMG opera en memòries de sostenibilitat¹⁵.

Un estudi dels bancs europeus també va constatar que un baix percentatge dels bancs cooperatius va elaborar memòries de sostenibilitat, però les que es van publicar eren d'alta qualitat¹⁶. En alguns casos, les cooperatives han contribuït al desenvolupament de marcs o estàndards de sostenibilitat, per exemple, el *Co-operative Bank* del Regne Unit va ser la primera organització que va utilitzar AccountAbility AA1000 i Vancity, cosa que els ha ajudat a ser pioners en les "memòries integrades". A més, molts dels membres de *Global Alliance for Banking on Values (GABV)* són bancs cooperatius o cooperatives de crèdit.

Les cooperatives també han desenvolupat enfocaments únics per informar sobre la sostenibilitat. Les cooperatives britàniques van preparar un conjunt d'indicadors¹⁷ financers i no financers específicament aplicables a les cooperatives, tot aprofitant els principis i fonaments del GRI. Aquests indicadors contribueixen a assegurar i demostrar que una cooperativa compleix els seus valors i principis i demostra els beneficis de les cooperatives. Entre iniciatives similars s'inclouen el *Co-operative Sustainability Scorecard* ['Quadre de Comandament de Sostenibilitat la Coopertiva']¹⁸, la *Local Footprint* ['Petjada Local']¹⁹, *AdValua*²⁰ (que incorporen consideracions d'empresa social a la metodologia de GRI) i altres; no obstant això, cap ha aconseguit captació generalitzada. A més, iniciatives com el *Global Green Pact* sota els auspicis de les Cooperatives de les Amèriques (l'Oficina Regional de l'Aliança per a les Amèriques), tenen compromisos per informar sobre els impactes ambientals, però no especifiquen un marc concret ni s'han d'aplicar mètriques estandarditzades.

Figura 4: Què significa ser líder de la sostenibilitat el 2015

Font: Adaptació d'Ernst i Young

En el món empresarial tradicional, hi ha tres aspectes diferents que les organitzacions utilitzen per avançar en la seva sostenibilitat: el sistema de gestió, la metodologia per a l'elaboració de memòries que utilitza l'enfocament sistemàtic de: planificar, fer, comprovar i actuar, després de la qual cosa comença el cicle una vegada més. Els marcs d'elaboració de memòries de sostenibilitat han d'integrar-se en el procés de planificació estratègica i, per tant, una part de l'etapa del pla. També s'adapten a la fase de verificació del sistema de gestió i proporcionen orientacions sobre la identificació del que hauria de seguir i com s'ha de fer el seguiment. En segon lloc, quan es formalitza, aquesta orientació sobre la implantació i avaluació d'indicadors, mètriques i mecanismes d'informació es basa en un marc de sostenibilitat. En tercer lloc, els sistemes de certificació proporcionen un segell d'aprovació una vegada que s'aconsegueix un cert nivell de rendiment i s'apliquen diferents sistemes de certificació a diferents indústries o sectors, o diferents aspectes d'una organització. Les organitzacions líders utilitzen aquests tres enfocaments en combinació per avançar en els seus esforços de sostenibilitat.

Figura 5: Diversos aspectes de la gestió de la sostenibilitat

	Sistema d'administració	Marc de la memòria i guia	Sistema de certificació
Propòsit	Suport de millora contínua	Assegurar transparència d'impactes	Aconseguir un estàndard d'actuació
Aproximació	Polítiques	Indicadors	Crèdits
Estàndards d'actuació	Cap	Determinat per l'organització sol·licitant contra indicadors	Establert per l'entitat certificadora

Reconeixement	Certificació de procés	Certificació no necessària	Certificació de nivell d'actuació (plata, or, platí, etc.)
Flexibilitat d'aplicació	Àmplia representació	Àmplia representació	Aplica a indústries o sectors específics
Validació externa	De polítiques i processos	De transparència	D'actuació
Exemples	ISO 14001	GRI	LEED (Leadership in Energy & Environmental Design) FSC (Forest Stewardship Council) MSC (Marine Stewardship Council)
Aplicable a cooperatives	Sí	Sí	Sí

5. El procés de desenvolupament d'un marc de sostenibilitat

El procés de disseny, preparació i implantació d'una memòria de sostenibilitat és una tasca important que requereix temps de dedicació, així com la participació de tota la cooperativa. Serà un procés significatiu que implicarà l'avaluació de diferents marcs, la participació dels grups d'interès i la recollida i anàlisi acurada de dades. El marc o metodologia dominant de presentació de la sostenibilitat, el GRI, ha detallat els principis clau (que són anàlegs als principis d'auditoria financera) que es basen en un esforç per informar sobre el rendiment de la sostenibilitat (Figura 6).

Figura 6: Principis que guien els informes de sostenibilitat GRI

Principi	Resultat
Participació dels grups d'interès	La cooperativa ha d'identificar els seus grups d'interès i explicar com ha respost a les seves expectatives a interessos raonables.
Context de sostenibilitat	La memòria ha de presentar el rendiment de la cooperativa en el context més ampli de sostenibilitat.
Materialitat	La memòria hauria de reflectir els impactes econòmics, ambientals i socials més significatius que poden influir en la decisió dels grups d'interès.
Exhaustivitat	La memòria hauria d'incloure la cobertura d'aspectes materials suficients per reflectir els impactes econòmics, socials i ambientals significatius i permetre als grups d'interès avaluar el rendiment de l'organització.
Equilibri	La memòria hauria de reflectir tant els aspectes positius com els negatius relatius al rendiment de la cooperativa, per tal de propiciar una avaluació raonada del rendiment general.
Comparabilitat	La cooperativa ha de seleccionar, compilar i informar sobre la informació de manera coherent, que permeti analitzar el rendiment a través del temps.
Precisió	La informació comunicada ha de ser suficientment precisa i detallada perquè els grups d'interès puguin analitzar el rendiment de l'organització.
Puntualitat	La cooperativa hauria d'informar regularment perquè la informació estigui disponible als grups d'interès, per tal de que puguin prendre decisions fonamentades.
Claredat	La cooperativa ha de presentar la informació de manera que els grups d'interès als que s'adreça la memòria puguin accedir a aquesta i comprendre-la adequadament.
Fiabilitat	La cooperativa ha de recollir, registrar, recopilar, analitzar i divulgar la informació i els processos utilitzats en l'elaboració de la memòria, de manera que puguin ser objecte d'avaluació i perquè s'estableixin la qualitat i la materialitat de la informació.

Els següents passos detallen un recorregut detallat per desenvolupar i implantar un procés d'elaboració de memòries de sostenibilitat i com integrar-lo en la governança i operacions d'una cooperativa. Els passos pel disseny del procés són genèrics, ja que aquest variarà, per a cada cooperativa, d'acord amb la seva estructura i els sectors a què es dedica.

Pas 1. Establir un comitè directiu: la sostenibilitat és un tema intersectorial que toca tots els aspectes d'una cooperativa, des del finançament al manteniment, des de les inversions fins a les vendes, i més enllà. Un comitè directiu amb un grup divers de representants de la cooperativa i la comunitat, en sentit ampli, ajudarà a assegurar un enfocament integrat. Cal incorporar a la planificació estratègica a tots els departaments i personal.

Pas 2. Identificar els grups d'interès: un integrant del grup d'interès, àmpliament definit, és qualsevol persona la vida de la qual es trobi afectada per l'existència de la cooperativa. Els grups d'interès poden incloure personal, socis, membres de la junta directiva, membres de la comunitat local, representants d'altres organitzacions que treballen de prop amb la cooperativa, acadèmics o altres amb coneixements especialitzats i rellevants, entre d'altres. Algunes organitzacions també identifiquen a futurs socis. Els que tinguin una inclinació ecològica també s'identificaran com a grups d'interès.

Pas 3: Identificar els problemes materials: un enfocament clau de les memòries de sostenibilitat és abordar els problemes rellevants per als grups d'interès, quins són els temes que impacten més significativament als grups d'interès i quins són els temes que tenen més interès per aquests. La cooperativa pot convidar els grups d'interès a un grup d'enfocament o participar en una enquesta com a forma d'identificar quines qüestions materials són del seu interès.

Pas 4: revisar els marcs existents: després de la identificació dels grups d'interès i dels temes materials més rellevants per aquests, la cooperativa pot treballar amb el comitè directiu per identificar el marc de sostenibilitat més adequat a les seves circumstàncies particulars. Els criteris per seleccionar un marc inclouen:

- Rellevància per al sector d'activitat
- Rellevància per a la cooperativa
- Rellevància dels indicadors
- Rellevància als ODS
- Cost d'ús
- Facilitat d'ús
- Requisits i procés de verificació

Per a l'elaboració de la memòria de sostenibilitat, a més de seleccionar un marc o metodologia existent, una altra opció és desenvolupar una metodologia personalitzada, un enfocament que pot ser útil per a cooperatives en un nínxol únic o cooperatives que busquin gestionar i informar sobre els indicadors que no són abordat per altres marcs.

Pas 5: Proposar un marc: després de l'anàlisi dels marcs o metodologies existents, la cooperativa pot identificar la seva opció preferida, ja sigui per aplicar un marc existent, o per desenvolupar-ne un de personalitzat o únic. Per a la implantació del procés és fonamental garantir el compromís del comitè directiu i la junta directiva.

Pas 6. Identificar indicadors: una vegada identificat un marc, el pas següent és revisar els indicadors continguts en aquest i confirmar que són apropiats i significatius per a la cooperativa. Per exemple, alguns dels indicadors que figuren en el GRI poden no ser rellevants per a la cooperativa: aquesta és una oportunitat per decidir quins indicadors seran rastrejats amb el temps. Altres factors que influeixen en la selecció d'indicadors són el fet de poden incloure la superposició dels ODS de les Nacions Unides, els Principis Cooperatius i la disponibilitat o l'oportunitat de recopilar dades sobre els indicadors. A més d'identificar els indicadors, s'ha d'especificar la mètrica per informar sobre aquests. Si s'utilitza un marc existent, això ja es pot descriure, per exemple: dades de mesura per unitats de treballadors o socis, o per percentatge o per quantitat total. Tanmateix, si els indicadors són personalitzats, caldrà aclarir les mètriques.

Pas 7. Recollida de dades: la cooperativa pot establir un protocol de recollida de dades que indiqui les fonts, el format, la freqüència de recollida i la responsabilitat de mantenir-les. Una aproximació coherent a la recopilació de dades assegura la comparabilitat a través del temps, de manera que les tendències es posen de manifest, i l'avaluació comparativa i la previsió esdevenen opcions.

Pas 8. Reflexió sobre els resultats: treballant amb el comitè directiu, la cooperativa pot reflexionar sobre el seu funcionament davant els indicadors. Quines són les àrees de força i quins són els àmbits que calen millorar? Hi ha raons o factors específics que han influït en el rendiment davant els indicadors específics? S'ha de preparar un debat per a cada indicador que proporcioni context i una visió del rendiment.

Pas 9. Preparar la memòria: la memòria és una sinopsi visualment convincent dels resultats, proporcionant la imatge general de la contribució d'una cooperativa al desenvolupament sostenible. Les memòries de sostenibilitat han estat tradicionalment un document imprès; no obstant això, cada vegada més memòries es plasmen a través de plataformes interactives en línia. La memòria inclourà recomanacions basades en observacions que es van generant durant el procés de presentació, incloent mecanismes per millorar el procés i estratègies per millorar el rendiment de la cooperativa.

Pas 10. Validació de resultats: la cooperativa pot utilitzar diversos mecanismes per oferir un nivell addicional de seguretat als seus grups d'interès. Com a mínim, la cooperativa pot realitzar una revisió dels resultats a través de tercers, assegurant que s'identifiquin els errors i les llacunes de dades. Com a millor pràctica, la cooperativa pot contractar a un tercer qualificat per auditar els resultats, de la mateixa manera que un auditor avalua els estats financers.

Pas 11. Identificar objectius per als indicadors: els indicadors poden proporcionar una base de referència per a la planificació estratègica o empresarial de la cooperativa. Es poden establir objectius per a un subconjunt o per a tots els indicadors.

Pas 12. Desenvolupar una estratègia: una estratègia anual o biennal defineix els passos que la cooperativa es comprometrà a dur a terme per avançar en els seus esforços de sostenibilitat i com es reportaran aquests esforços en anys posteriors. Després d'aprovar-se per la direcció i la junta, aquesta estratègia es reporta als grups d'interès i als socis perquè coneguin com la cooperativa respon als resultats de la memòria de sostenibilitat.

Un nou cicle informatiu comença l'any següent amb la primera tasca d'avaluar l'abast de l'avaluació anterior per veure si ha d'evolucionar o no. Després comença el procés de recollida de dades.

La figura 7 descriu una sèrie de reptes que Ernst and Young han identificat en el seu treball sobre memòries de sostenibilitat amb empreses.

Figura 7: Punts comuns d'informes sobre sostenibilitat²¹

Errors comuns	Enfocament suggerit
Dependència d'un individu	Establir la segregació de funcions, processos documentals i controls; establir el protocol de retenció de dades.
No hi ha controls o processos documentats	Documentar processos de recopilació de dades.
Compromisos, sense definir clarament com es mesuraran	Seguir els marcs intel·ligents (estratègics, mesurables, assolibles, realistes i terminis) per a l'establiment de fites.
Deficiències en l'àmbit de control intern	Aprofitar l'auditoria interna al procés de control de revisió.
Errors de dades	Aprofitar l'auditoria interna per dur a terme la revisió de la precisió de les dades i la integritat.
Tergiversació de la informació en la memòria	Assegurar la participació de terceres parts.
Metodologies d'estimació inexacta aplicades	Seguir mètodes generalment acceptats per a les estimacions.
Falta de línia de base	Si escau, mesurar el rendiment de la línia de base per informar dels avanços en el temps.
Ús d'argot	Utilitzar termes clars i concrets.
Límits confusos	Definir el límit de presentació d'informes
Incerteses en dades	Establir i documentar les incerteses de les dades i la base per al nivell d'incertesa.

Font: Ernest and Young, Tendències en l'Informe de Sostenibilitat

6. Marcs i metodologies de sostenibilitat

Aquesta secció ofereix una visió general de molts dels marcs o metodologies que les cooperatives poden utilitzar. Es proporciona informació sobre com una cooperativa podria utilitzar-los, si n'han utilitzat algun anteriorment (segons el nostre coneixement), i una avaluació dels costos externs d'accés al marc o metodologia. Tingueu en compte que, en cada cas, també hi haurà costos interns per a la cooperativa en termes de recopilació de dades i informes; aquests no han estat avaluats.

Aquesta guia no recomana un marc o metodologia particular, ja que les cooperatives estan presents en diversos sectors i presenten certes particularitats per les quals un marc o metodologia no sempre pot ser complet o adequat. Diverses cooperatives han desenvolupat marcs o metodologies propis. Aquest enfocament pot ser apropiat, si un cop informats sobre les metodologies següents tenim en compte que no n'hi ha cap específica per a les cooperatives.

AccountAbility

Estatus: utilitzat per poques cooperatives.

Cost extern: el marc es pot utilitzar sense cost. Els costos de verificació per part de tercers varien.

Notes: útil per a les cooperatives que tenen per objecte proporcionar una verificació externa de la participació dels seus grups d'interès.

Lloc web: <http://www.accountability.org/>

Descripció: AccountAbility és una norma internacional dissenyada per donar suport a les organitzacions a l'hora de reconèixer, assumir la responsabilitat i ser transparents sobre els impactes de les polítiques, decisions, accions, productes i rendiment associat, és a dir, sobre el procés d'implicació dels grups d'interès. Els principis d'AccountAbility AA1000 tenen com a objectiu:

- Establir una estratègia basada en una comprensió integral i equilibrada, i donar resposta a qüestions materials i qüestions d'interès i inquietuds;
- Establir objectius i normes davant els quals es pugui gestionar i jutjar l'estratègia i el rendiment; i
- Proporcionar informació creïble sobre estratègia, objectius, normes i rendiment a aquells que basen les seves accions i decisions sobre aquesta informació.

Figura 8: Principis de responsabilitat AA1000

Principi de verificació AA1000	Descripció
Inclusió	Participació dels interessats en el desenvolupament i aconseguir una resposta responsable i estratègica per a la sostenibilitat. La inclusió requereix la consideració dels actors 'sense veu', incloent les generacions futures i el medi ambient.

Materialitat	Determinar la pertinença i la rellevància d'un tema a una organització i els seus grups d'interès.
Sensibilitat	Com una organització demostra que respon a i és responsable davant els seus grups d'interès.

B-Corporation

Estatus: utilitzat per poques cooperatives.

Cost extern: convertir-se en una empresa B-Corp té un cost mínim de 422 euros i augmenta segons la mida de l'empresa.

Notes: programa de certificació útil per identificar-se com un negoci progressiu. També es pot fer el seguiment del rendiment mitjançant l'avaluació de B-Impact, que pot ser la base d'un informe de sostenibilitat i es pot utilitzar per fer una avaluació comparativa de rendiment contra altres empreses, incloses les no cooperatives. Apropiat per a empreses de totes les mides i es pot completar en poques hores.

Lloc web: <https://www.bcorporation.net>

Descripció: B-corporation és una corporació sense ànim de lucre que està legislada en determinats estats dels EUA, que legalment inclou un impacte positiu en el medi ambient i la societat (a més de buscar guanys) que permet considerar factors addicionals més enllà de maximitzar el benefici. Les B-Corporations necessiten completar una avaluació B-Impact com a pas per avaluar el rendiment social, ambiental i financer. Actualment hi ha 1.200 empreses en 38 països que s'han convertit en B-Corporations.

Projecte de divulgació de carboni (CDP)

Estatus: utilitzat per poques cooperatives.

Cost extern: 844 euros.

Notes: les cooperatives poden informar voluntàriament sobre els seus impactes sobre els boscos, l'aigua i/o el canvi climàtic. Els qüestionaris són marcs útils per considerar el nivell d'esforç dins de la cooperativa.

Lloc web: <https://www.cdp.net/en-US/Pages/HomePage.aspx>

Descripció: CDP demana informació sobre les emissions de gasos d'efecte hivernacle, l'ús energètic i els riscos i oportunitats del canvi climàtic a milers de les companyies més grans del món, en nom de grans inversors institucionals amb més de 78 bilions d'euros d'inversions. Aquesta informació es posa a disposició dels inversors per ajudar a informar sobre les seves decisions. Una suborganització, la Junta de Normes de Divulgació del Clima, tracta d'integrar la informació relacionada amb el canvi climàtic en la informació financera general, desenvolupant nous marcs.

Dow Jones Sustainability Index (DJSI)

Estat: disponible oficialment només per a empreses que cotitzen.

Cost extern: el marc d'avaluació corporativa està disponible de forma gratuïta.

Notes: l'enquesta és útil com un exercici per considerar les millors pràctiques entre les empreses.

Lloc web: <http://www.sustainability-indices.com>

Descripció: DJSI és una família d'índexs que avalua el rendiment de la sostenibilitat de les 2.500 empreses més grans de l'índex Dow Jones Global Total Stock Market. DJSI utilitza una anàlisi del rendiment econòmic, ambiental i social corporatiu per avaluar les empreses. Les empreses que no operen d'una manera sostenible i ètica s'eliminen de l'índex. El DJSI es basa, en gran mesura, en la informació que s'expressa per compte propi sobre les empreses, però es considera rigorosa.

The Earth Charter

Estat: no s'ha identificat cap ús per part d'alguna cooperativa.

Cost extern: el marc es pot utilitzar sense cost.

Notes: valors i principis útils que una cooperativa podria adoptar per potenciar el 7è Principi i avaluar el seu comportament davant d'aquests valors i principis.

Lloc web: <http://earthcharter.org>

Descripció: si bé no és explícitament un marc de sostenibilitat, la *The Earth Charter* és un conjunt de valors i principis sobre com construir una societat global justa i sostenible, un pla ètic. Algunes organitzacions utilitzen la *The Earth Charter* com a marc per avaluar el seu rendiment. No obstant això, és un enfocament global i d'alt nivell.

Aliança mundial per a la banca sobre valors (GABV)

Estat: utilitzat per les cooperatives financeres.

Cost extern: el quadre de comandament està disponible per als membres i el cost varia segons la dimensió de la cooperativa.

Notes: útils per a les cooperatives financeres per fer un seguiment dels seus esforços en la sostenibilitat.

Lloc web: <http://www.gabv.org>

Descripció: el GABV és una xarxa independent de bancs i cooperatives bancàries amb una visió compartida sobre utilitzar les finances per desplegar un desenvolupament econòmic, social i mediambiental sostenible. Els membres s'adhereixen als Principis de Banca Sostenible i han de complir sis criteris sobre lideratge en sostenibilitat. GABV ha desenvolupat un quadre de comandament a través del qual els bancs poden mesurar el seu rendiment.

Global Reporting Initiative (GRI)

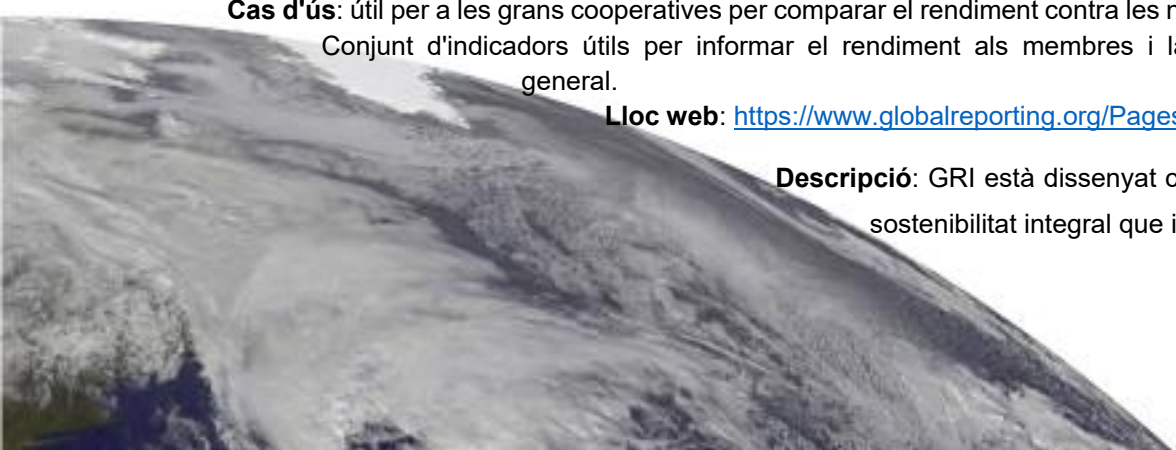
Estat: estàndard; més freqüentment utilitzat per grans cooperatives.

Cost extern: el marc GRI i els indicadors es poden utilitzar sense costos.

Cas d'ús: útil per a les grans cooperatives per comparar el rendiment contra les no cooperatives. Conjunt d'indicadors útils per informar el rendiment als membres i la comunitat en general.

Lloc web: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>

Descripció: GRI està dissenyat com un marc de sostenibilitat integral que incorpora

dimensions socials, econòmiques i ambientals. GRI emet suplementos sectorials específics per a diferents sectors, com el sector públic i altres. Actualment, el GRI és el marc de sostenibilitat dominant. Les pautes de GRI inclouen els principis d'informació, els informes estàndard i un manual d'implantació per a la preparació de memòries de sostenibilitat de les organitzacions (independentment de la seva dimensió, sector o ubicació). Les directrius es desenvolupen a través d'un procés global de múltiples parts interessades (*multi-stakeholders*) que inclou representants de negocis, treballadors, societat civil i mercats financers, així com auditors i experts en diversos àmbits.

International Integrated Reporting Framework (IIRC)

Estatus: utilitzat per poques cooperatives.

Cost extern: el marc es pot utilitzar sense cost.

Notes: útil per proporcionar una estructura per a una memòria integrada d'alt nivell.

Lloc web: <http://integratedreporting.org>

Descripció: l'IIRC és una iniciativa conjunta de les organitzacions que donen suport a la informació sobre la sostenibilitat (incloent-hi el GRI) i ha desenvolupat un marc per informar sobre informació financera, ambiental, social i de govern en un format integrat. Normalment, els informes de sostenibilitat han estat preparats per departaments independents en un format independent i IIRC pretén agrupar els recursos financers i no financers.

ISO 26000

Estatus: no s'ha identificat cap ús per part d'alguna cooperativa.

Cost extern: el paquet estàndard val 170 euros.

Notes: proporciona una orientació general apropiada, per a les cooperatives de totes les mides, sobre com incorporar la responsabilitat social a la cooperativa.

Lloc web: <http://www.iso.org/iso/home/standards/iso26000.htm>

Descripció: ISO 26000 és una pauta que proporciona orientació sobre conceptes, termes i definicions; principis i pràctiques de responsabilitat social; millors pràctiques per integrar, implantar i promoure un comportament socialment responsable a través de les organitzacions; identificar i participar amb els grups d'interès; i compromisos i actuacions comunicatives relacionades amb la responsabilitat social.

Junta de normes de comptabilitat per a la sostenibilitat (SASB)

Estatus: no s'ha identificat cap ús per part d'alguna cooperativa.

Cost extern: les normes estan disponibles de manera gratuïta.

Notes: marc útil de les mètriques prescrites que són específiques per a cada tipus d'indústria, de manera que es puguin incorporar als informes financers. SASB és més concret que el GRI. SASB permet la comparació directa del rendiment en un sector.

Lloc web: <http://www.sasb.org>

Descripció: SASB és un marc de comptabilitat que té com a objectiu proporcionar als inversors una visió estàndard i completa de la informació financera i de sostenibilitat material en el mateix

format que la informació financera actualment es proporciona. La informació permetrà als inversors comparar el rendiment i el benchmarking de les empreses de capital públic a nivell sectorial per als EUA.

Comparació de marcs

Hi ha una gran confusió sobre els propòsits i l'ús de diferents marcs; a la figura 9 es destaquen les diferències i similituds.

Figura 9: Comparació de marcs

	Tipus d'orientació	Escala	Àmbit d'aplicació	Caràcter de la divulgació	Destinatari de la memòria	Públic objectiu	Tipus d'organització
AccountAbility	Orientació sobre seguretat	Internacional	General	Voluntària	Empreses públiques i privades, els governs	Comptables i auditors	Sense finalitat lucratiu
B-Corporation	Certificació	Principalment USA	Ampli	Voluntària	Empreses progressives	Grups d'interès, clientela.	Sense finalitat lucratiu
Carbon Disclosure Project	Guia	Internacional	Clima	Informe voluntari	Empreses, governs, ciutats	Inversors	Sense finalitat lucratiu
Dow Jones Sustainability Index	Rànquing	Internacional	2.500 empreses cotitzades	Voluntària	Empreses que cotitzen	Inversors	Negoci
Earth Charter	Alt nivell de direcció	Internacional	General	Voluntària	Empreses públiques i privades	Comunitat en general	Sense finalitats de lucre
GABV	Guia	Internacional	entitats financeres	Voluntària	Institucions financeres progressives	Gerència i Junta Directiva	Sense finalitat lucratiu
GRI	Guia	Internacional	General	Voluntària	Empreses públiques i privades	Parts interessades o grups d'interès	ONG
IIRC	Marc	Internacional	General	Informe voluntari	Empreses públiques.	Inversors	ONG
ISO 26000	Guia	Internacional	Responsabilitat social	Voluntària	Empreses públiques i privades, hospitals, organitzacions de caritat, escoles	Parts interessades (empleats, comunitats locals, inversors, clientela)	Sense finalitat lucratiu
SASB	Normes	USA	Indústria específica	Obligatòria	Empreses públiques que cotitzen a la borsa d'Estats Units	Inversors	Organització benèfica

7. Indicadors per als Principis Cooperatius i els ODS

Els indicadors són el cor de la majoria de marcs i metodologies per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat. A banda de ser curosos en el marc que se seleccioni, una cooperativa també ha d'adoptar una sèrie d'indicadors que s'ocupin específicament dels Principis Cooperatius i els ODS. Un bon indicador capta una tendència més àmplia, és inequívoca, es basa en les dades disponibles i es pot seguir en el temps. A continuació, s'exposen exemples dels tipus d'indicadors que es poden utilitzar, tant per als Principis Cooperatius com pels ODS.

Els principis cooperatius

L'*Alliance Sustainability Scan*²² demostra que hi ha una relació teòrica entre els Principis Cooperatius i les dimensions social, econòmica i ambiental de la sostenibilitat. En particular, la relació entre els Principis Cooperatius i la dimensió social de la sostenibilitat és particularment forta.

Els marcs descrits anteriorment, pel seu ampli enfocament, no s'adrecen als Principis Cooperatius. El desenvolupament d'una sèrie d'indicadors que rastregin cadascun dels Principis Cooperatius serviran per donar força al comportament davant les dimensions socials de la sostenibilitat, al mateix temps que informen sobre els esforços de l'organització en els Principis Cooperatius (vegeu la figura 10). Informar d'aquests indicadors és un fet diferenciador important respecte d'altres formes empresarials que, per la seva estructura, tenen una capacitat limitada per abordar qüestions com la democràcia, la igualtat i la solidaritat. Les publicacions titulades *Guidance Notes on the Co-operative Principles* [Notes d'orientació de l'Aliança sobre els Principis Cooperatius]²³ i *Co-operative Governance Fit to Build Resilience in the Face of Complexity* [Governança cooperativa orientada a construir la capacitat de resiliència davant la complexitat]²⁴, proporcionen informació sobre els problemes i els enfocaments que es podrien incorporar als indicadors.

Figura 10: Indicadors de mostra dels principis cooperatius

Principis cooperatius	Exemple d'indicadors
1. Adhesió voluntària	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de socis. • Diversitat (edat, sexe, raça, etnicitat, fons educatiu...) de socis. • Diversitat de la junta.
2. Gestió democràtica per part dels socis	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge de socis que han votat a les eleccions de junta. • Nombre de resolucions presentades pels socis.
3. Participació econòmica dels socis	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge de capital proporcionat pels socis. • Percentatge de capital total que és indivisible. • Indicador de lleialtat dels socis.
4. Autonomia i independència	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge d'actius propietat d'inversors externs.
5. Educació, formació i informació	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge d'ingressos invertits en educació, formació i informació.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de participants per categoria (socis, públic, joves, directors) en programes dirigits per la cooperativa.
6. Cooperació entre cooperatives	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge d'ingressos i despeses associats a altres cooperatives.
7. Interès per la comunitat	<ul style="list-style-type: none"> • Emissions de gasos efecte hivernacle per soci. • % d'ingressos destinats a organitzacions comunitàries. • Pes dels aliments donats als bancs alimentaris comunitaris. • Nombre d'organitzacions comunitàries admeses.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible

Els ODS representen un consens sobre una agenda de desenvolupament global que destaca i aborda els reptes econòmics, socials i ambientals del món. Mentre els ODS representen un acord entre els estats membres de l'ONU, l'ONU confia en la implicació del sector privat per a la seva implantació. El Pacte Mundial de les Nacions Unides, el Consell Empresarial Mundial sobre Desenvolupament Sostenible i el GRI s'han associat per elaborar el *SDG Compass*²⁵, una guia per a l'acció empresarial. El *SDG Compass* descriu un model lògic que es pot utilitzar per integrar els ODS en el teixit d'una empresa utilitzant processos de govern i administració estàndard, com ara indicadors de rendiment clau, prioritats i configuració d'objectius i informes. El *SDG Compass* també inclou una base de dades que correlaciona els indicadors del GRI, els de l'Organització Internacional del Treball (OIT) i d'altres amb els ODS per il·lustrar la superposició.

Els ODS proporcionen un marc d'alt nivell davant el qual governs i altres actors podran fer en el futur un seguiment de l'evolució. Traduir aquests objectius en indicadors de rendiment específics en el nivell d'una cooperativa no és massa complicat; a més, els indicadors de GRI tracten la majoria dels aspectes dels ODS.

La figura 11 mostra un exemple de com una cooperativa d'habitatge pot identificar com contribueix als ODS i després desenvolupar indicadors que representin aquestes aportacions. Tingueu en compte que, en alguns casos, un indicador s'adreça a diversos ODS.

Figura 11: Exemple de mostra dels ODS per a una cooperativa d'habitatge

Objectius de desenvolupament sostenible de l'ONU	Enfocament per la cooperativa d'habitatge	Indicadors de mostra
1. Eradicació de la pobresa: Acabar amb la pobresa en totes les seves formes a tot arreu.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca proporcionar habitatges adequats i assequibles. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de persones per a les quals es proporciona habitatge. Ingressos mitjans dels habitants de l'habitatge.
2. Fi Lluita contra la fam: Acabar amb la fam i la inanició, aconseguir la seguretat alimentària, millorar la nutrició i promoure una agricultura sostenible.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca donar suport a l'agricultura urbana i orgànica en el context dels seus projectes d'habitatge. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de famílies que utilitzen llocs d'agricultura urbana. Nombre d'hectàrees d'agricultura urbana.
3. Bona salut: Garantir vides saludables i promoure el benestar per a totes les edats.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca donar suport a llars sanes mitjançant l'ús de combustibles no tòxics per cuinar. Admet els programes de socis sobre VIH / SIDA. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de llars que utilitzen combustibles no tòxics per cuinar.
4. Educació de qualitat: Garantir una educació inclusiva per a tots i promoure oportunitats d'aprenentatge duradores que siguin de qualitat i equitatives.	<ul style="list-style-type: none"> N/A 	<ul style="list-style-type: none"> N/A
5. Igualtat de gènere: Aconseguir la igualtat de gènere a través de l'enfortiment de dones adultes i joves.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge recolza els esforços que promouen el lideratge i les necessitats de dones i infants. 	<ul style="list-style-type: none"> % i nombre de dones vinculades a la cooperativa d'habitatge.
6. Aigua potable i sanejament: Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i de les condicions de sanejament.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca reutilitzar l'aigua de pluja i la recollida d'aigües grises, així com desenvolupar sistemes innovadors de tractament d'aigües residuals com els digestors de biogàs. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre d'habitatges que utilitzen la recollida d'aigües grises.
7. Energies renovables: Garantir l'accés de totes les persones a fonts d'energia assequibles, fiables, sostenibles i renovables.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca utilitzar energies renovables, com ara l'energia fotovoltaica. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de kW de fotovoltaica instal·lada.
8. Ocupació digna i creixement econòmic: Promoure un creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, una ocupació plena i productiva, i un treball digne per a totes les persones.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca proporcionar un treball significatiu durant la construcció i manteniment, així com també en les operacions de les cooperatives d'habitatge. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de llocs de treball creats per la cooperativa d'habitatge.
9. Innovació i infraestructures: Construir infraestructures resistents, promoure una industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.	<ul style="list-style-type: none"> La cooperativa d'habitatge busca proporcionar infraestructura elàstica, incloent energia, carreteres, edificis, aigua i aigües residuals. 	<ul style="list-style-type: none"> Resultats d'una enquesta sobre seguretat i benestar dels socis de cooperatives d'habitatge.
10. Reducció de la desigualtat: Reduir la desigualtat entre i dins dels països.	<ul style="list-style-type: none"> Redueix la desigualtat dins de la comunitat local proporcionant habitatges assequibles i accessibles a comunitats minoritàries. 	<ul style="list-style-type: none"> Nombre de llars disponibles per a famílies amb baixos ingressos.

<p>11. Ciutats i comunitats sostenibles: Crear ciutats sostenibles i poblats humans que siguin inclusius, segurs i resistent.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatge busca ajudar a proporcionar una seguretat als residents de la cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Resultats d'una enquesta sobre seguretat i benestar dels socis de cooperatives d'habitatge.
<p>12. Consum responsable: Garantir un consum i patrons de producció sostenibles.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatge busca combustibles alternatius per cuinar, allunyant-se de la fusta i el carbó vegetal en zones on hi ha desforestació. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'habitatges amb guix natural i materials de construcció. • % dels productes reciclats utilitzats.
<p>13. Lluita contra el canvi climàtic: Combatre amb urgència el canvi climàtic i els seus efectes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatge busca utilitzar energies renovables i adaptar-se als impactes del canvi climàtic. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de kW de fotovoltaica instal·lada.
<p>14. Flora i fauna aquàtiques: Conservar i utilitzar de forma sostenible els oceans, mars i recursos marins per a un desenvolupament sostenible.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • N/A 	<ul style="list-style-type: none"> • N/A
<p>15. Flora i fauna terrestres: Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, i detenir i revertir la degradació de la terra i detenir la pèrdua de la biodiversitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatge busca incorporar espais per a la biodiversitat en els seus projectes i evitar l'ús de materials nocius. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre d'hectàrees destinades a espais verds.
<p>16. Pau i justícia: Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar a totes les persones accés a la justícia i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatge busca ajudar a proporcionar accés democràtic a la propietat i l'habitatge, així com accés d'altres tipus de cooperatives, que es caracteritzen per la responsabilitat i la transparència. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de socis de la cooperativa de l'habitatge. • Inversió mitjana dels socis a la cooperativa.
<p>17. Aliances per als objectius mundials: Enfortir els mitjans per implantar i revitalitzar les associacions mundials per a un desenvolupament sostenible.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La cooperativa d'habitatges busca treballar de manera col·laborativa amb les federacions de cooperatives d'habitatge per enfortir la capacitat global per proporcionar assentaments humans sans i sostenibles. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de cartes de defensa dirigides als governs i altres responsables polítics.

8. Comunicar una memòria de sostenibilitat

Una memòria de sostenibilitat pot ser tècnica i difícil de llegir a causa de la diversitat de temes que aborda i la seva dependència d'indicadors i dades. La figura 12 mostra com algunes empreses han estat experimentant amb diversos formats i mitjans per il·lustrar els seus esforços.

Figura 12: Tècniques per comunicar una memòria de sostenibilitat²⁶

Tècnica	Imprimir	Web
Visualització	Visualització de dades (vegeu Cooperativa d'equips de muntanya)	Visualitzacions interactives
Història - relat	Utilitzar històries o narracions per il·lustrar aspectes destacats o desafiaments (vegeu l'informe d'Ikea 2015)	Vídeos i fotoperiodisme (vegeu Vancity)
Innovació	Enfocament de dibuixos i novel·les gràfiques	Produccions basades en web (vegeu Coca Cola o GM)

Les cooperatives també han de considerar com es presenten en termes de sostenibilitat. Per exemple, elaborant una memòria anual que compta amb indicadors de sostenibilitat o una memòria de sostenibilitat per separat, o bé elaboren una memòria integral i integrada. A més, les cooperatives han de pensar sobre com utilitzar millor el coneixement i la informació que han obtingut sobre elles mateixes a partir del mesurament de la sostenibilitat en les seves estratègies de comunicació i plataformes de xarxes socials, així com en la implantació del màrqueting i de la marca. Les cooperatives també poden compartir les seves dades de sostenibilitat amb la seva federació, organització sectorial i/o la màxima organització representativa per rebre suport en la tasca de promoció o conscienciació i obtenir una imatge més clara del sector cooperatiu en termes de sostenibilitat.

9. El procés d'avaluació

Després d'acabar la primera memòria de sostenibilitat, la cooperativa pot avaluar el que ha funcionat bé i quina millora necessita. La sostenibilitat és un concepte sobre el qual no hi ha una resposta singular. Requereix un procés d'aprenentatge continu o gestió adaptativa. Les preguntes següents poden ajudar a l'avaluació de la memòria i detectar aspectes de millora:

Procés:

- Hi va haver suport dels socis i del personal cooperatiu?
- Va ser efectiu el procés de participació de la comunitat?

Contingut:

- Els indicadors seleccionats són adequats per a la cooperativa?
- Són accessibles les dades rellevants?
- El comitè directiu va trobar que la memòria abordava els temes que consideraven més importants?

Resposta:

- Els resultats de la memòria es presentaven de manera atractiva?
- La cooperativa va desenvolupar un pla d'acció per abordar els resultats de la memòria?
- La memòria va ajudar a informar sobre l'estratègia de la cooperativa?
- Hi va haver algun comentari significatiu de la comunitat sobre els resultats?
- La cooperativa sent que el procés generava valor per a l'empresa?

Després d'aquesta revisió, es poden preparar recomanacions que ajudaran a millorar la memòria de sostenibilitat del proper exercici.

10. Exemples d'informes

Moltes cooperatives ja elaboren memòries de sostenibilitat, i bastant sofisticats. A continuació, a la figura 3, es mostra una comparativa d'algunes d'aquestes memòries.

Figura 13: Exemples de memòries de sostenibilitat elaborades per cooperatives

Informe anual	Marc utilitzats	Fa referència als Principis Cooperatius	Verificació per part de tercers
Co-operative Group (UK): https://www.co-operative.coop/ethics/sustainability-report	GRI	Indirectament	Sí
Cooperators Insurance (Canada): http://www.cooperators.ca/en/About-Us/about-sustainability/annual-sustainable-reports.aspx	GRI, UNEP Finance Initiative for Sustainable Insurance Annual Disclosure of Progress	Indirectament	No
iCOOP (Korea): http://icoop.coop/?page_id=7966377	Marc personalitzat	Directament	No
Organic Valley (USA): http://issuu.com/organicvalley/docs/cropp-2014-sustainability-report-fin?e=7846503/12192823	Marc personalitzat	Indirectament	No
Unimed (Brazil)	GRI, Sustainability Seal for individual cooperatives (marc personalitzat), Millennium Development Goals, UN Global Compact	Directament (a través de la governança cooperativa)	-
Vancity (Canada): http://annualreport.vancity.com/#main-video	Accountability AA1000, International Integrated Reporting Council, GRI	Indirectament	Sí
Seikatsu Club Consumers' Co-operative Union (Japan)	Marc personalitzat	Indirectament	No

11. Conclusió

La memòria de sostenibilitat, si es fa bé, és una oportunitat perquè les cooperatives puguin explicar millor la història del que significa ser cooperativa i centrar-se en millorar aquelles àrees susceptibles de ser millorades. Les memòries de sostenibilitat es basen, per al seu acompliment, tant en la reflexió interna com també en un intercanvi significatiu, dels socis i de la comunitat.

Tanmateix, la memòria de sostenibilitat no és una panacea. Alguns observadors critiquen el marc dominant, GRI, que perpetua l'*status quo*. Com s'assenyala en un article, els fundadors del GRI van centrar "els esforços per donar forma al GRI com a complement a les necessitats del mercat empresarial i financer. El risc estratègic, per descomptat, és que el GRI sigui cooptat i assimilat dins d'aquestes estructures, enlloc de transformar-les. Això sembla ser el resultat emergent"²⁷. En un fragment d'aquesta autoreflexió²⁸, el GRI va reconèixer que, si bé els seus esforços han donat lloc a una major transparència, el canvi cap a una economia sostenible avança lentament, a mesura que la desigualtat creix i els sistemes ecològics estan cada vegada més minats. El GRI va identificar quatre tendències que accelerarien el canvi, incloent:

- Informar sobre la transició cap a un model sostenible, tant si reconeix els límits ecològics, com l'economia circular o un altre paradigma.
- Informar sobre la contribució de l'empresa als ODS de l'ONU.
- Informar posant el focus en els interessos dels inversors, tenint en compte la palanca que els inversors poden i han d'exercir potencialment.
- Informes sobre la valoració d'externalitats.

Les cooperatives estan ben posicionades per fer front a les dues primeres tendències. En primer lloc, les cooperatives no estan principalment ni exclusivament orientades cap al creixement econòmic. En segon lloc, tenint en compte els atributs únics que sorgeixen dels Principis Cooperatius, les cooperatives tenen l'oportunitat de demostrar una manera de fer negocis totalment compatible amb el desenvolupament sostenible: aquesta és una proposta de valor única que és intrínseca al model empresarial de la cooperativa.

S'ha invertit un considerable esforç en el desenvolupament de les diverses normes i marcs descrits anteriorment, però aquest esforç s'ha invertit en el context de les corporacions privades i mercantils, i no pel que fa a les característiques úniques de les cooperatives. D'aquesta manera, les cooperatives tenen un dilema.

Una opció és adaptar un marc existent per garantir la comparabilitat i ajustar-lo per reflectir la naturalesa cooperativa de l'empresa. Amb aquest enfocament, el risc és que els Principis Cooperatius -que són una profunda mostra del procés de desenvolupament sostenible- estiguin al marge de la informació i, per tant, de la gestió. La segona opció és desenvolupar un marc específic per a les cooperatives que reflecteixi la forma cooperativa de fer negocis. Aquest enfocament implica un treball considerable del conjunt del moviment cooperatiu: en primer lloc, el desenvolupament

lupament d'un marc legítim i àmpliament aplicable, i en segon lloc, convèncer a un nombre suficient d'organitzacions per aplicar aquest marc perquè pugui obtenir una acceptació més àmplia. Aquest dilema no es resoldrà en aquesta guia i, mentrestant, les cooperatives es basen en l'ús, personalització dels estàndards existents i/o compartint metodologies de "marcs cooperatius".

Els Valors i Principis Cooperatius codifiquen un concepte particular de riquesa i prosperitat comunitària, reconeixent criteris econòmics, socials i ambientals en simbiosi molt abans del procés de "triple resultat final". És una història que ha de ser explicada i les memòries de sostenibilitat per i per a les cooperatives poden contribuir a explicar aquesta història.

Notes finals

¹UN NEWS CENTER SECTION, 2015. *UN hails cooperatives as vehicle to make sustainable development a reality for all* [en línia]. Nova York: ONU, 4 de juliol de 2015 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=51339#.WhLwEbpFyzm>>.

²INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2016. *The Blueprint for the Co-operative Decade* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, gener de 2016 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/media/library/the-blueprint-for-the-co-operative-decade>>

³INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2013. *Co-operative Growth for the 21st Century* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, octubre de 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/media/library/publications/co-operative-growth-report-21st-century>>

⁴INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2013. *Co-operatives and Sustainability: An Investigation into the Relationship* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, octubre de 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/blueprint-themes/sustainability/sustainabilityscan>>

⁵Duguid, F. (2015). *Social and Environmental Tools and Indicators for Co-operatives*. [Presentació feta a la Conferència del Comitè de Recerca de l'Aliança Cooperativa Internacional]. París, França.

⁶INTERNATIONAL LABOUR ORGANIZATION i INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2015. *Co-operatives and the Sustainable Development Goals* [en línia]. Ginebra-Brussel·les: ILO i ICA, 2015 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <http://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_307228/lang-es/index.htm>

⁷FORTUNE. *Fortune 500*. California [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<http://fortune.com/global500/list>>

⁸BUTLLIN, J., 1989. *Our common future*. [Per la comissió mundial sobre medi ambient i desenvolupament]. Londres i Nova York: Oxford University Press, 1987, p. 383

⁹DALY, H. E., 1990. *Toward some operational principles of sustainable development*. Amsterdam: Elsevier. Vol. 2. 1990, 1, p. 1-6

¹⁰THE GUARDIAN, 2013. SUSTAINABLE BUSINESS BLOG. *What's the purpose of sustainability reporting?* [en línia]. Londres: The Guardian, 23 de maig de 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://www.theguardian.com/sustainable-business/blog/what-is-purpose-of-sustainability-reporting>>

¹¹ERNST AND YOUNG, 2014. *Trends in Sustainability Reporting*. [Presentació feta a la conferència de la ISSP]. Denver: Ernst and Young, novembre de 2014 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://www.sustainabilityprofessionals.org/sites/default/files/Breakout%20Hagler%20Influences%20and%20Trends%20in%20Sustainability%20Reporting%20and%20Assurance.pdf>>

¹²KPMG's GLOBAL SUSTAINABILITY SERVICES, UNITED NATIONS ENVIRONMENT PROGRAMME (UNEP), 2006. *Carrots and Sticks for Starters: Current trends and Approaches in Voluntary and Mandatory Standards for Sustainability Reporting* [en línia]. París, Parktown (Johannesburg): KPMG, UNEP, 2016. [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<http://www.materialitytracker.net/wp-content/uploads/2015/03/Carrots-Sticks-I-2006.pdf>>

¹³NIEMENMAA, V., i M. TURTIAINEN, 2013. *Sustainability reporting: Concepts, frameworks and the role of supreme audit institutions* [en línia]. International Organisation for Supreme Audit Institutions [consulta: 27 de novembre de 2017]. ISBN 978-9949-9061-7-8 (PDF). Disponible a: <http://www.environmental-auditing.org/media/2935/2013_wgea_sustainability-reporting.pdf>

¹⁴SEGUÍ-MAS, E. i Helena-Maria BOLLAS-ARAYA, 2012. *The Sustainability Reporting Assurance in the Biggest Co-operatives* [en línia]. València: CEGEA – Centre d'Investigació en Gestió d'Empreses. Universitat Politècnica de València, 12 de maig de 2015. DOI:10.1111/apce.12073 [consulta: 27 de novembre de 2017] Disponible a: <http://www.aeca1.org/pub/on_line/comunicacions_xviiicongresoaecca/cd/109h.pdf>

¹⁵KPMG. (2013). *KPMG International survey of corporate responsibility reporting 2013* [en línia]. Suïssa: KPMG Internacional, desembre de 2013. [consulta: 27 de novembre de 2017] Disponible a: <<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/08/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2013.pdf>>

¹⁶SEGUÍ-MAS, E., Helena-Maria BOLLAS-ARAYA i Fernando, POLO GARRIDO (2014). *Sustainability reporting in European co-operative banks: An exploratory analysis*. Madrid: Revista de Estudios Cooperativos. Universidad Complutense de Madrid, 29 d'abril de 2014, Vol. 115. 2014, p. 30-56. ISSN 1885-8031 [consulta: 27 de novembre de 2017] Disponible a:<<http://revistas.ucm.es/index.php/REVE/article/view/45277/42603>>

¹⁷NEW ECONOMICS FOUNDATION, NEF Consulting. *Co-operativesUK CESPIs* [en línia]. Londres: NEF Consulting. [consulta: 27 de novembre de 2017] Disponible a: <<http://www.nefconsulting.com/our-services/evaluation-impact-assessment/prove-and-improve-toolkits/cooperatives/>>

¹⁸CHRISTIANSON, R., 2015. COOPZONE. *Co-operative Sustainability Scorecard* [en línia]. [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<http://www.coopzone.coop/co-operative-sustainability-scorecard>>

¹⁹UTOPIES. *Local Footprint*. París. [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <http://www.utoxies.com/pdf/empreinte_economique.pdf>

²⁰CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE CATALUNYA, RSECOOP. *AdValua* [en línia]. Barcelona: Confederació de Cooperatives de Catalunya, 2007. [consulta: 27 de novembre de 2017] Disponible a: <<http://rsecoop.coop>>

²¹ERNST AND YOUNG, 2014. *Trends in sustainability reporting*. Denver, Colorado: ISSP Conference, novembre de 2014. [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <https://www.sustainabilityprofessionals.org/sites/default/files/Breakout%20%20Hagler_Influences%20and%20Trends%20in%20Sustainability%20Reporting%20and%20Assurance.pdf>

²²INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2013. *Co-operatives and Sustainability: An Investigation into the Relationship* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, octubre de 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/blue-print-themes/sustainability/sustainabilityscan>>

²³INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2015. *Guidance Notes on the Co-operative Principles* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/media/library/the-guidance-notes-on-the-co-operative-principles>>

²⁴INTERNATIONAL COOPERATIVES ALLIANCE, 2015. *Co-operative Governance Fit to Build Resilience in the Face of Complexity* [en línia]. Brussel·les: International Cooperatives Alliance, 2013 [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://ica.coop/en/co-operative-governance-fit-build-resilience-face-complexity>>

²⁵GRI, UN Global Compact i World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), 2015. *SDG Compass*. [consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://sdgcompass.org/download-guide/#download-translations>>

²⁶Vegeu els exemples a través dels enllaços següents [consulta: 27 de novembre de 2017]:

Cooperativa d'equips de muntanya: <https://www.mec.ca>

Ikea 2015: http://www.ikea.com/ms/en_US/img/ad_content/2015_IKEA_sustainability_report.pdf

Vancity: <http://annualreport.vancity.com/#main-video>

Coca Cola <http://assets.coca-colacompany.com/77/4c/2a44a5234a3ca65d449d174a0ded/2013-2014-coca-cola-sustainability-report-pdf.pdf>

GM: <http://www.gmsustainability.com/>

²⁷LEVI, David, Halina SZEJNWALD BROWN i Martin DE JONG, 2010. *The Contested politics of corporate governance the case of the global reporting initiative*. Boston: Management and

Marketing Faculty Publication Series, 3 de gener de 2010, p. 88-115. [Consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <http://scholarworks.umb.edu/management_marketing_faculty_pubs/1>

²⁸ GRI, 2015. *Sustainability and Reporting Trends in 2025. Preparing for the Future*. Àmsterdam: GRI, maig de 2015. [Consulta: 27 de novembre de 2017]. Disponible a: <<https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/Sustainability-and-Reporting-Trends-in-2025-1.pdf>>

Internacional Co-operative Alliance

Avenue Milcamps 105
1030 Brussel·les – Bèlgica

Tel. +32 2 743 10 30
Fax. +32 2 743 10 39

ica@ica.coop
www.ica.coop